

Insatser för läsfrämjande och digitalisering

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 24 motionsyrkanden om läsfrämjande insatser och övergripande digitaliseringsfrågor på biblioteks- och kulturarvsområdet.

Förslag om läsfrämjande insatser avstyrks med hänvisning till att en utredning nyligen har tillsatts med uppdrag att bl.a. analysera och lämna förslag till hur litteraturens ställning kan stärkas i skolan och bland läs-svaga grupper. Även förslag som syftar till att tillgången till bibliotek ska öka avstyrks. Bibliotekslagen anger att varje kommun ska ha folkbibliotek, medan kommunerna själva avgör omfattningen av biblioteksservicen och hur verksamheten ska organiseras.

Yrkanden som syftar till en utredning av dels problem som är förknip-pade med folkbibliotekens nättjänster, dels ett nationellt lånekortssystem avstyrks. Dessa frågor bör i första hand lösas inom ramen för den kommu-nala kompetensen. Även förslag om en folkbildningssatsning för att minska den digitala klyftan bland medborgarna avstyrks. Inom bl.a. folk-bildningen pågår redan ett sådant arbete.

Med hänvisning bl.a. till att en nationell digitaliseringsstrategi på kultur-området håller på att utarbetas och till att ett samordningssekretariat för digitaliseringsfrågor nyligen har inrättats vid Riksarkivet avstyrks förslag om digital tillgång till kulturarvet.

Ett motionsförslag går ut på att den nya definitionen av begreppet kul-turtidskrift ska ändras och återfå sin tidigare lydelse. Förslaget avstyrks med hänvisning till att Statens kulturråd som bidragsgivande myndighet har i uppgift att tolka innebörden i den nya definitionen.

Även motionsförslag om att punktskriften ska få officiell status som läs-och skriftspråk avstyrks. Genom inrättandet av en punktskriftsnämnd inom Talboks- och punktskriftsbiblioteket har staten nämligen tagit ett ansvar för att punktskriften ska främjas och utvecklas.

Slutligen avstyrks ett motionsförslag om att Kurdiska Biblioteket ska ges ett särskilt statligt stöd som garanterar dess fortlevnad. Det är en upp-gift för regeringen att inom ramen för budgetarbetet bedöma om ett sådant särskilt stöd bör anvisas.

I betänkandet finns nio reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	6
Läsfrämjande insatser	6
Tillgång till bibliotek	10
Nationellt lånekortssystem	12
Digitala bibliotek och satsning på digital folkbildning	13
Digital tillgång till kulturarvet	19
Kulturtidskrifter – ny definition	22
Punktskriftens ställning	24
Kurdiska Biblioteket	25
Reservationer	27
1. Läsfrämjande insatser, punkt 1 (S, MP, V)	27
2. Läsfrämjande insatser, punkt 1 (SD)	28
3. Tillgång till bibliotek, punkt 2 (MP)	28
4. Tillgång till bibliotek, punkt 2 (V)	29
5. Nationellt lånekortssystem, punkt 3 (SD)	30
6. Digitala bibliotek och satsning på digital folkbildning, punkt 4 (S, MP, V)	31
7. Digital tillgång till kulturarvet, punkt 5 (S, MP, V)	31
8. Kulturtidskrifter – ny definition, punkt 6 (S, MP, V)	32
9. Punktskriftens ställning, punkt 7 (SD)	32
Särskilt yttrande	34
Kurdiska Biblioteket, punkt 8 (V)	34
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	35
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Läsfrämjande insatser

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,

2010/11:Kr260 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S),

2010/11:Kr266 av Katarina Köhler (S),

2010/11:Kr281 av Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda FP) yrkandena 1 och 2,

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 7 och

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 1 (S, MP, V)

Reservation 2 (SD)

2. Tillgång till bibliotek

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD) yrkande 28,

2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 1 och

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 3 (MP)

Reservation 4 (V)

3. Nationellt lånekortssystem

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr284 av Annika Eclund och Yvonne Andersson (båda KD).

Reservation 5 (SD)

4. Digitala bibliotek och satsning på digital folkbildning

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkandena 10 och 14,

2010/11:Kr292 av Monica Green (S),

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 3,

2010/11:Kr333 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2 och

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 6 (S, MP, V)

5. Digital tillgång till kulturarvet

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr268 av Eliza Roszkowska Öberg (M) och

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 7 (S, MP, V)

6. Kulturtidskrifter – ny definition

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr337 av Tina Ehn m.fl. (MP).

*Reservation 8 (S, MP, V)***7. Punktskriftens ställning**

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr265 av Thomas Strand (S) och

2010/11:Kr274 av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda S).

*Reservation 9 (SD)***8. Kurdiska Biblioteket**

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr217 av Fredrik Malm (FP).

Stockholm den 19 maj 2011

På kulturutskottets vägnar

Berit Högman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Högman (S), Christer Nylander (FP), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Peter Johnsson (S), Göran Montan (M), Kerstin Engle (S), Gustaf Hoffstedt (M), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Anders Flanking (C), Isak From (S), Peder Wachtmeister (M), Tina Ehn (MP), Andreas Carlson (KD), Mattias Karlsson (SD) och Bengt Berg (V).

Utskottets överväganden

Läsfrämjande insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som syftar till läsfrämjande insatser. Regeringen har nyligen utfärdat direktiv till en kommitté som ska analysera litteraturens ställning i Sverige. Kommitténs uppdrag ska till stor del inriktas på läsfrämjande insatser och ligger därmed väl i linje med syftet bakom samtliga här aktuella yrkanden.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

Motionerna

Tina Ehn m.fl. (MP) föreslår i *motion Kr237* att de läsfrämjande insatser som Statens kulturråd står för ska stärkas för att därigenom öka förståelsen för språket och möjligheten för var och en att aktivt forma sitt språk (yrkande 2). Motionärerna föreslår också att de regionala biblioteken ska få ett utökat uppdrag som litterära centrum i sina regioner och att de ska hitta nya former för läsfrämjande verksamheter riktade till barn och unga (yrkande 3).

I *motionerna Kr338* yrkande 8 av Tina Ehn m.fl. (MP) och *Kr331* yrkande 7 av Bengt Berg m.fl. (V) framhåller motionärerna att skillnaderna i läsvana är stora – framför allt mellan arbetare och akademiker samt mellan låg- och medelinkomsttagare. Motionärerna föreslår därför riktade insatser till läsovana grupper, som t.ex. Läs för mig, pappa, vägkrogsbibliotek, arbetsplatsbibliotek, en ny serie till skolan med böcker för de yngre barnen, böcker på de nationella minoritetsspråken och ett nytt och breddat uppdrag till En bok för alla.

I *motion Kr260* av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S) beklagar motionärerna att statsbidraget till En bok för alla för utgivning av billiga pocketböcker har dragits in. Därigenom har man övergivit både barn och vuxna som är ovana att läsa. Det innebär att stora delar av satsningen med En bok för alla på några årtionden kommer att gå förlorad om inte läget förändras. Förslaget i motionen torde syfta till att staten på nytt ska stödja bokutgivningen.

I *motion Kr266* föreslår Katarina Köhler (S) att stödet till En bok för alla ska återinföras för att öka läsningen bland traditionellt sett svaga grupper.

Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda FP) framhåller i *motion Kr281* att en lyckad satsning på att förmå fler människor att läsa böcker skulle stärka Sveriges samlade förmåga att konkurrera med kunskap och

bildning. Motionärerna föreslår därför att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ska framföra att Sverige behöver en nationell strategi för läsning och en politik som stärker bokens ställning i samhället. Exempelvis skulle en tjänst som nationell lässtrateg kunna inrättas med uppdrag att hålla samman olika insatser för att stimulera läsning och varna när politiska beslut inverkar negativt på läsningen (yrkande 1). I samma motion påpekar motionärerna att det hör till allmänbildningen att läsa författare vilkas verk har haft stor betydelse för Sveriges och andra nationers utveckling. För att öka bildningen i vårt land borde en litteraturkanon kunna fungera som en värdefull vägledning i läsningen (yrkande 2).

Bakgrund

Några enskildheter i de aktuella motionerna kommenteras här, nämligen

- En bok för alla
- Läs för mig, pappa
- vägkrogsbibliotek
- länsbiblioteken som litterära centrum
- nationell lässtrateg.

Vidare tas Statens kulturråds bidragsformer upp.

Stiftelsen Litteraturfrämjandet startade med statligt stöd 1976 utgivning av pocketböcker i serien *En bok för alla*. Kvalitetslitteratur gavs ut i stora upplagor och kunde tack vare den statliga subventionen säljas till lågt pris. Utgivningen övertogs 1992 av ett aktiebolag med ABF, Studieförbundet Vuxenskolan, Föreningen Ordfront samt Föreningen En bok för allas vänner som lika stora delägare. Sedan början av 2009 ägs En bok för alla AB av Föreningen Ordfront och Föreningen En bok för allas vänner.

För 2007 uppgick statsbidraget till En bok för alla AB till 10,2 miljoner kronor för bokutgivning samt för läsfrämjande verksamhet. Avtalet mellan staten och En bok för alla AB upphörde att gälla vid utgången av 2007 då även det årliga statliga stödet upphörde.¹ Från och med 2008 har En bok för alla AB möjlighet att ansöka hos Kulturrådet om medel för läsfrämjande verksamhet på samma sätt som andra organisationer som ägnar sig åt läsfrämjande.

År 2008 beviljade Statens kulturråd 100 000 kronor för En bok för allas projekt *Läs för mig, pappa*. Syftet med projektet är att öka läsandet av skönlitteratur bland män inom LO-förbunden och att dessa män i sin tur ska läsa för sina barn. Bakom projektet står sex fackförbund i samarbete med bl.a. Författarförbundet.

¹ Prop. 2007/08:1 utg.omr. 17 s. 64.

Väggkrogsbibliotek har funnits sedan 2004 och drivs på ett tiotal ställen i landet av Svenska Transportarbetareförbundet (Transport) och Hotell- och Restaurangfacket (HRF). Målgruppen utgörs i första hand av medlemmar i Transport och andra LO-förbund som arbetar på mobila arbetsplatser inom transportbranschen. Både ljudböcker och pappersböcker lånas ut.

Kulturrådet tilldelade 2010 Transport ett bidrag på 80 000 kronor för projektet *Boken i örat*. Projektet vänder sig till läsovana i den mobila branschen och innebär att Transport tillsammans med läns- och kommunbibliotek testat nya utlåningsformer på andra platser än biblioteken. Tanken är att dataterminaler ska placeras i väggkrogsbiblioteken och på andra mötesplatser och att läsarna där ska kunna ladda ned böcker i mp3-spelare eller usb-minnen.

Då det gäller förslaget om *länsbibliotek som litterära centrum* kan nämnas att Statens kulturråd tillsammans med föreningen Sveriges Länsbibliotekariär har träffat en överenskommelse om gemensamma utvecklingsområden för Kulturrådets och läns- och regionbibliotekens samverkan kring läsfrämjande. Vidare framgår det av bibliotekslagen (1996:1596) att folkbiblioteken ska verka för att främja intresset för läsning (2 §) och att de ska stimulera till läsning (9 §). Länsbiblioteken ska stödja folkbiblioteken i denna uppgift.

För att stödja läsandet, intresset för litteratur och tillgången till litteratur finns flera *bidragsformer* som fördelas av Kulturrådet, nämligen bidrag för läsfrämjande insatser, litteraturstöd, distributionsstöd av litteraturstödda titlar till landets kommuner och inköpsstöd till folk- och skolbibliotek. Anslaget Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter uppgår för 2011 till 123 682 000 kronor. Medel till läsfrämjande insatser betalas ut i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser.

Med anledning av förslaget i motion Kr281 (FP) om att en tjänst ska inrättas som *nationell lässtrateg* kan nämnas att Kulturrådet hösten 2011 kommer att inrätta ett uppdrag som läsambassadör. Kulturrådet finansierar detta uppdrag som sträcker sig över två år i taget, medan Författarcentrum fungerar som arbetsgivare. Läsambassadören ska ha kontinuerliga dialoger med barn, lärare och bibliotekariär och ska stödja läsfrämjande även på lokal nivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att en av de viktigaste prioriteringarna på kulturområdet syftar till att öka läsandet i Sverige.

Även om läsförmågan internationellt sett ligger på en hög nivå i Sverige finns det – som framhålls i här aktuella motioner – skillnader i läsvanor och läsförmåga hos olika grupper av befolkningen. Av den anledningen förstärktes Kulturrådets bidragsformer för läsfrämjande insatser under föregående mandatperiod, och satsningar gjordes inom skolan för att

förbättra elevernas förmåga att läsa, skriva och att förstå den lästa texten. Regeringen har också aviserat ytterligare satsningar för åren 2012–2014 för insatser som syftar till att stärka bokens ställning och mångfalden på bokmarknaden, t.ex. vad gäller kvalitetslitteratur i översättning från andra språk, samt för att stödja insatser för fristadsförfattare (prop. 2010/11:1 utg. omr. 17 s. 30).

Vidare har regeringen nyligen utfärdat direktiv till en kommitté som ska analysera litteraturens ställning i dag (dir. 2011:24). Kommittén ska bl.a. analysera

- litteraturens ställning i skolan
- läsfrämjande insatser
- bokmarknaden.

I direktiven framhålls skolans och det allmänna biblioteksväsendets roll för att främja läsningen och att det finns ett starkt samband mellan läsförmåga och skolresultat. Regeringen anger även andra skäl för översynen, exempelvis att

- svenska 15-åringars läsförståelse har försämrats under 2000-talet (PISA-undersökningen 2009²)
- läsförmågan bland yngre barn har gått tillbaka (PIRLS-studien 2006³)
- folkbibliotekens utlåning av litteratur har minskat de senaste åren, även om minskningen avtagit.

Kommittén ska analysera och föreslå

- hur litteraturens ställning kan stärkas i förskolan, förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan
- åtgärder som kan öka intresset för litteratur hos särskilt lässvaga grupper.

Vidare ska kommittén analysera det allmänna biblioteksväsendets roll för att främja läsning och för spridning av kvalitetslitteratur i ett föränderligt medielandskap. Kommittén ska pröva om utvecklingen motiverar förändringar i de statliga stöden till bibliotekssektorn, t.ex. vad gäller medieför-sörjning. Kommittén ska även kartlägga och redovisa hur samverkan mellan skol- och folkbiblioteken och pedagogerna kan stärkas när det gäller att använda litteratur i undervisningen samt pröva om det finns behov av att stärka skolbibliotekets ställning och föreslå relevanta insatser.

Slutligen ska kommittén föreslå hur olika läsfrämjande insatser utanför skolväsendet, bl.a. de som genomförs med stöd av Statens kulturråd, ska få större genomslag och komma hela landet till del. Kommittén ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012.

² PISA står för Programme for International Student Assessment. PISA är ett OECD-projekt som syftar till att undersöka i vilken grad medlemsländernas utbildningssystem bidrar till att 15-åriga elever, som snart kommer att ha avslutat den obligatoriska skolan, är rustade att möta framtiden.

³ PIRLS står för Progress in Reading Literacy Study. PIRLS undersöker läsförmågan hos elever i årskurs 4.

Utskottet konstaterar att en stor del av kommitténs uppdrag inriktas på läsfrämjande insatser och att det därmed ligger väl i linje med syftet bakom samtliga här aktuella yrkanden. Enligt utskottets uppfattning bör resultatet av kommitténs arbete inte föregripas.

Därmed avstyrks motionerna Kr237 (MP) yrkandena 2 och 3, Kr260 (S), Kr266 (S), Kr281 (FP) yrkandena 1 och 2, Kr331 (V) yrkande 7 och Kr338 (MP) yrkande 8.

Tillgång till bibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som syftar till att tillgången till bibliotek ska öka. Enligt bibliotekslagen ska varje kommun i landet ha folkbibliotek. Emellertid anger lagen inte något om omfattningen av biblioteksservicen, eftersom principen om det kommunala självstyret varit en viktig utgångspunkt vid införandet av lagen. Kommunerna beslutar själva om omfattningen av biblioteksservicen och hur verksamheten ska organiseras. Det gäller t.ex. om filialbibliotek ska inrättas eller bokbussar inköpas.

Jämför reservationerna 3 (MP) och 4 (V).

Motionerna

Förslaget i *motion Kr237* av Tina Ehn m.fl. (MP) syftar till ökad tillgänglighet och tillgång till bibliotek för alla medborgare (yrkande 1). Motionärerna framhåller att läsandet är den enskilt viktigaste strategiska kunskapen i ett civiliserat samhälle och att biblioteken därför är strategiskt viktiga institutioner för samhället som helhet men att tillgången till och kvaliteten på biblioteken är ojämn. Befolkningen ökar, men antalet bibliotek minskar. Många elever har läs- och skrivsvårigheter, samtidigt som nästan en halv miljon elever saknar ett bemannat skolbibliotek. Ansvar för biblioteken är splittrat på många händer, och ingen har den överblick över situationen som skulle behövas.

Även motionärerna bakom *motion Kr332* av Lars Ohly m.fl. (V) tar upp frågan om medborgarnas tillgång till bibliotek med avgiftsfria boklån och övrig biblioteksservice. De föreslår att en nationell biblioteksplan ska införas som garanterar att alla medborgare får tillgång till bibliotek med innehåll som är relevant för samtiden (yrkande 4).

I *motion C311* om en levande landsbygd föreslår Irene Oskarsson (KD) att riksdagen ska tillkännage för regeringen att tillgången på bokbussar och bokbilar samt möjligheten till fjärrlån behöver stärkas (yrkande 28).

Bakgrund

Bibliotekslagen (1996:1596), som trädde i kraft den 1 januari 1997, är en s.k. ramlag med allmänt hållna bestämmelser som anger en miniminivå för vad som kan krävas i fråga om biblioteksservice. Lagens främsta syfte är att garantera fria boklån och ett väl fungerande nationellt nätverk av bibliotek. I lagen anges att varje kommun ska ha folkbibliotek och att det ska finnas ett länsbibliotek i varje län. Länsbiblioteket och lånecentralerna ska bistå folkbiblioteken i länet med kompletterande medieförsörjning, dvs. fjärrlån.⁴

På 1960-talet inrättades tre lånecentraler, som finns i Malmö, Stockholm och Umeå och har ansvar för var sin region i landet. De utgör en länk i den s.k. lånekedjan, dvs. den kompletterande medieförsörjningen. Sista länken i den kedjan utgörs av universitets-, högskole- och specialbiblioteken. Genom den tekniska utvecklingen håller emellertid lånekedjan på att spela ut sin roll. Det blir allt vanligare att folkbibliotekens kataloger läggs ut på webben och att de kopplas ihop med övriga folkbiblioteks katalogsystem i det egna länet eller regionen. Man kan därmed relativt enkelt via nätet söka och beställa titlar var som helst i landet. I takt med teknikutvecklingen har lånecentralerna utvecklat nya tjänster till nytta för landets folk- och gymnasiebibliotek. Av den anledningen ändrade de 2007 namn till Informations- och lånecentraler i samverkan (ILS).

Staten bidrar med ekonomiskt stöd till bibliotekens mediasamarbete genom ett särskilt stöd till forskningsbiblioteken för fjärrlånen. Stödet fördelas av Kungl. biblioteket (KB) till forsknings- och specialbibliotek som kompensation för omkostnader för fjärrutlåning. Vidare utgår från Kulturrådet stöd till ILS samt till Sveriges depåbibliotek och Internationella bibliotekets lånecentral. Slutligen utgår även medel för detta ändamål över Kulturrådets anslag till läns- och regionbiblioteken.

Av bibliotekslagen framgår att kommunerna ansvarar för folk- och skolbiblioteksverksamheten. Landstingen ansvarar för länsbiblioteken och för biblioteken vid högskolor med landstingskommunalt huvudmannaskap. Staten ansvarar för övriga högskolebibliotek och för lånecentralerna samt för sådan biblioteksverksamhet som enligt särskilda bestämmelser ankommer på staten.

I skollagen (2010:800) föreskrivs att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek (2 kap. 36 §). Lagen träder i kraft den 1 juli 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att här aktuella motionsyrkanden syftar till att tillgången till bibliotek ska öka. Som nämnts i det föregående anger bibliotekslagen att varje kommun ska ha folkbibliotek. En viktig utgångspunkt

⁴ Se prop. 1996/97:3 Kulturpolitik s. 48.

vid införandet av lagen var att den inte skulle innebära ett ingrepp i principen om det kommunala självstyret. Kommunerna beslutar således själva om omfattningen av biblioteksservicen och hur verksamheten ska organiseras. Det gäller t.ex. om nya filialbibliotek ska inrättas eller bokbussar inköpas.

Förslagen i motionerna Kr237 (MP) och Kr332 (V) berör även behovet av nationell överblick över och samordning av biblioteksväsendet. I detta avseende torde motionerna tillgodoses genom att Kungl. biblioteket (KB) fr.o.m. 2011 har i uppdrag att utöva nationell överblick, främja samverkan och utveckling inom biblioteksväsendet och, tillsammans med länsbiblioteken, följa upp bibliotekslagens praktiska tillämpning.⁵

Med anledning av att motionären bakom motion C311 (KD) tar upp frågan om fjärrlån kan nämnas att KB och Kulturrådet gemensamt låtit utreda och lämna förslag till en ny modell för bibliotekens nationella mediesamarbete (januari 2010). Utredningen, som har remitterats, föreslår ett intensifierat mediesamarbete mellan de samhällsfinansierade biblioteken, där användarperspektivet prioriteras framför bibliotekens lokala uppdrag. Resultatet av utredningen, som förväntas mynna ut i nya nationella rekommendationer från KB för fjärrlån, bör inte föregripas. Därutöver ska den nyligen tillsatta Litteraturutredningen analysera litteraturens ställning och pröva om utvecklingen motiverar förändringar i de statliga stöden till bibliotekssektorn, t.ex. vad gäller medieförsörjning (dir. 2011:24).

Eftersom motionärerna bakom motion Kr237 (MP) nämner att många elever saknar ett bemannat skolbibliotek, vill utskottet än en gång hänvisa till Litteraturutredningen som ska ta upp frågor om hur litteraturens ställning kan stärkas på alla nivåer i skolan. Utredningen ska bl.a. pröva om det finns behov av att stärka skolbibliotekets ställning och föreslå relevanta insatser.

Sammantaget finner utskottet att motionerna Kr237 (MP) yrkande 1, Kr332 (V) yrkande 4 och C311 (KD) yrkande 28 inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. De avstyrks därmed.

Nationellt lånekortssystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att utreda möjligheterna att införa ett lånekort som är gemensamt för alla folkbibliotek i landet. Frågan bör i första hand lösas inom ramen för den kommunala kompetensen.

Jämför reservation 5 (SD).

⁵ Regleringsbrevet för 2011, utg.omr. 17 anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet, anslagspost 2 Samordning inom biblioteksväsendet.

Motionen

I *motion Kr284* av Annika Eclund och Yvonne Andersson (båda KD) föreslår motionärerna att en utredning ska göras av möjligheterna att införa lånekort som kan användas på folkbiblioteken i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan i och för sig se fördelar med ett gemensamt lånekort för alla folkbibliotek i landet. Som framgår av det föregående innebär emellertid principen om det kommunala självstyret att kommunerna själva beslutar om omfattningen av biblioteksservicen och hur verksamheten ska organiseras. Frågan om ett gemensamt lånekort för hela landet ska införas bör därför i första hand lösas inom ramen för den kommunala kompetensen. Det är också tänkbart att Kungl. biblioteket inom ramen för sin nya roll som ansvarigt för samordningen av biblioteksväsendet i Sverige kan aktualisera och närmare belysa frågan. Förslaget bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motion Kr284 (KD) avstyrks.

Digitala bibliotek och satsning på digital folkbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som syftar dels till en utredning om folkbibliotekens förmedling av digitala medier, dels till en satsning på digital folkbildning. Det är av stor principiell betydelse hur folkbibliotekens nättjänster kommer att utvecklas. Men det är i första hand en uppgift för kommunerna och bibliotekens intresseorganisation Svensk biblioteksförening att driva utvecklings- och framtidsfrågor som rör folkbiblioteken. Studieförbund, folkhögskolor och folkbibliotek arbetar för att minska den digitala klyfta som finns inom befolkningen.

Jämför reservation 6 (S, MP, V).

Motionerna

I *motion Kr285* föreslår Berit Högman m.fl. (S) att en digitaliseringskommission ska tillsättas för att bl.a. undersöka de problem och möjligheter som är förknippade med att biblioteken i ökad utsträckning lånar ut e-böcker och filer till ljudböcker, musik och filmer. Motionärerna föreslår också att kommissionen löpande ska följa utvecklingen på området (yrkande 14). Vidare framhåller motionärerna att det är viktigt att alla människor i Sverige kan ta del av den digitala utvecklingen och hantera de nya verktyg som finns. Av den anledningen föreslår de en satsning på digital folkbildning (yrkande 10).

Tina Ehn m.fl. (MP) föreslår i *motion Kr338* att utvecklingen av digitala bibliotek ska stödjas och att en folkbildningssatsning ska göras för att stärka medborgarnas kunskap om hur man tar del av kultur och information via nätet (yrkande 3).

I *motion Kr331* av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 3 och i *motion Kr333* av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2 föreslår motionärerna att en utredning ska tillsättas i syfte att digitala bibliotek ska inrättas. I den senare motionen framför motionärerna uppfattningen att sådana bibliotek ska sprida film, musik, ljudböcker, böcker och äldre datorspelstiltar digitalt. Biblioteken skulle också kunna öppna för en rad utvecklingsmöjligheter då det gäller biblioteket som mötesplats, bibliotekariens roll och användarinflytande. Av *motion Kr331* (V) framgår att motionärerna även önskar en digital folkbildningssatsning.

I *motion Kr292* påpekar Monica Green (S) att det finns människor som av olika skäl står utanför IT-samhället och att det är angeläget att den klyfta som finns inom befolkningen då det gäller digitala kunskaper minskar. En rejäl satsning på utbildning krävs för dem som står längst från IT-användandet. Motionären föreslår därför ett kunskapslyft då det gäller IT, ett folkbildningsprojekt på bred front som involverar studieförbund, folkhögskolor, bibliotek och ideella organisationer.

Agenda för att minska den digitala klyftan

Då det gäller behovet av en satsning för att minska den s.k. digitala klyftan kan följande nämnas.

Europeiska kommissionen har lagt fram en femårig digital agenda för Europa som utgör ett av flaggskeppsinitiativen inom ramen för EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, Europa 2020.

I Sverige har regeringen nyligen påbörjat ett arbete för att ta fram en digital agenda för Sverige. Arbetet innebär att en ny nationell IT-strategi ska utarbetas under 2011. Det leds från Näringsdepartementet av statsrådet Anna-Karin Hatt som inledningsvis genomfört rundabordssamtal bl.a. om digitalt innanförskap, dvs. hur fler IT-användare ska inkluderas, vilka grupper som särskilt bör uppmärksammas och vilka behov de kan ha.

Regeringen inrättade i mars 2011 ett digitaliseringsråd. Rådet ska bistå regeringen i frågor som gäller digitaliseringen av Sverige och vara ett forum för strategiska diskussioner mellan regeringen och företrädare för olika samhällsområden, såväl privata som offentliga. Inledningsvis kommer utformningen av den digitala agendan för Sverige att stå i fokus för rådets arbete.

Vidare kan nämnas att många folkbibliotek arbetar aktivt med att överbrygga digitala klyftor genom att erbjuda handledning i att använda nätbaserade informationskällor för både nytta och nöje.⁶

⁶ Uppgiften kommer från den utvärdering av bibliotekslagen som gjordes 2010 av Inger Eide-Jensen på uppdrag av regeringen.

En kampanj för digital delaktighet, Digidel-kampanjen, påbörjades nyligen (april 2011) för att ytterligare minst 500 000 svenskar ska ha börjat använda Internet vid utgången av 2013 jämfört med slutet av 2010. Initiativtagare till kampanjen är Stiftelsen för Internetinfrastruktur samt folkbibliotek, studieförbund, folkhögskolor och lärcentrum i hela landet.

Slutligen kan nämnas att ett av syftena med statens bidrag till folkbildningen är att folkbildningen ska bidra till att minska utbildningsklyftor och till att höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället. Studieförbund och folkhögskolor verkar i hög grad för att minska den s.k. digitala klyftan mellan dem som behärskar den nya tekniken och dem som inte gör det. Under 2007 och 2008 hade Folkbildningsrådet ett särskilt regeringsuppdrag att stimulera folkbildningens insatser för ökad digital delaktighet.

Folkbibliotekens nättjänster

Folkbiblioteken förmedlar i viss utsträckning e-böcker. Däremot tycks än så länge inte digital förmedling av musik och film förekomma, åtminstone inte i någon större utsträckning.

Här kan nämnas att fyra stora bokförlag, nämligen Bonniers, Norstedts, Natur och Kultur samt Piratförlaget, via det gemensamt ägda Elib förmedlar sina bokfiler till biblioteken. Biblioteken betalar ca 20 kronor per förmedlad titel till Elib, en summa som täcker bl.a. den upphovsrättsliga ersättningen till författaren. Svensk Biblioteksörening har tagit initiativ till diskussioner med Svenska Förläggareföreningen och Sveriges Författarförbund om bibliotekens förutsättningar att erbjuda låntagarna digitala boktitlar.

Inom Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) pågår ett projekt, benämnt Dolly (Daisy OnLine LibrarY).⁷ Projektet är ett samarbete med Stockholms stadsbibliotek och Högskolebiblioteket i Jönköping och syftar till att göra TPB:s talböcker möjliga att låna via lokala biblioteks webbplatser.

Upphovsrättsliga aspekter

Kulturutskottet har nyligen i sitt betänkande 2010/11:KrU9 redovisat bestämmelser som avser upphovsrätten och ersättningen för utlåning vid folkbiblioteken av *fysiska* medier. Här kan i korthet nämnas att Sveriges författarfond förmedlar den statliga bibliotekersättningen som utgår till upphovsmän till litterära verk för användningen av deras verk genom folk- och skolbibliotek. Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) och Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (Sami) fördelar ersättning för utlåning av musikaliska verk på fonogram till upphovsmän respektive utövande konstnärer. Spelfilmer på dvd som lånas ut är i allmänhet försedda med hyrvideo- eller utlåningsrättigheter som gäller för en enskild titel och anges i presentationen av respektive film. När biblioteket

⁷ Daisy är ett datoriserat system för att spela in digitala talböcker. Daisy är en förkortning för Digitalt anpassat informationssystem.

förvärvar spelfilmen ingår den upphovsrättsliga ersättningen i det pris som biblioteket betalar. Inköpspriset på en dvd som ska lånas ut är betydligt högre än priset på motsvarande film som den enskilde får betala.

I riksdagen har nyligen Kerstin Engle (S) – med hänvisning till den digitala utvecklingen – ställt en fråga till statsrådet Anna-Karin Hatt om vilka initiativ som statsrådet avser att ta för att ändra lagstiftningen så att en hög tillgänglighet av upphovsrättsligt skyddat material såsom böcker och musik möjliggörs samtidigt som upphovsmännen får skälig ersättning för sitt skapande.⁸

Av statsrådets svar framkom bl.a. följande.

Potentialen och fördelarna med dagens teknik bör utnyttjas. Samtidigt måste detta ske med respekt för upphovsmäns och andra rättighetshavares rättigheter och på ett sätt som möjliggör att rättighetshavarna får ersättning för sitt skapande. Ett led i detta kan, som jag nämnde i mitt tal, vara att försöka underlätta för gränsöverskridande licensiering inom EU, där det i dag ofta är nödvändigt att rättigheter klareras i många eller alla EU:s medlemsstater. Den digitala agendan för Europa innehåller dock även andra initiativ som har bäring på upphovsrätten, exempelvis när det gäller att säkerställa att upphovsrätten respekteras också i den digitala miljön.

I sammanhanget kan nämnas att Upphovsrättsutredningen den 8 april 2010 har överlämnat delbetänkandet *Avtalad upphovsrätt* (SOU 2010:24) till justitieministern Beatrice Ask. Utredningen föreslår bland annat utvidgade och förenklade bestämmelser om så kallade avtalslicenser. Förslagen i denna del syftar bland annat till att skapa förutsättningar för att stora mängder material på ett enklare sätt ska kunna tillgängliggöras samtidigt som upphovsmän och andra rättighetshavare får ersättning för sitt skapande. Utredningens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet.

KB:s samordningsroll

Som nämnts i det föregående har Kungl. biblioteket (KB) sedan den 1 januari 2011 ett uppdrag att utöva nationell överblick samt främja samverkan och utveckling inom biblioteksväsendet. Regeringen har i regleringsbrevet för 2011 anvisat särskilda medel för KB:s samordningsuppdrag (under anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet). I uppdraget ingår även att följa upp bibliotekslagens praktiska tillämpning, att fördela bidrag till vissa delar av biblioteksväsendets nationella struktur samt att insamla och rapportera nationell biblioteksstatistik. Regeringen avser att ändra KB:s instruktion i enlighet med det nya uppdraget.

Inom KB finns en expertgrupp för samordning av digitalisering som ska främja samarbetet på ett nationellt plan och verka för gemensamma standarder och principer för registrering och metadata.

⁸ Fråga 2010/11:320.

Skanning av litteratur

Projekt med skanning av böcker pågår både utomlands och i Sverige. Det största skanningsprojektet drivs av sökmotorföretaget Google som enligt uppgift har skannat 15 miljoner boktitlar, varav 3 miljoner utgörs av äldre titlar som är fria att ladda ned för vem som helst. För närvarande ser det ut som om projektet av upphovsrättsliga skäl har stoppats av amerikansk domstol.

I Sverige pågår ett skanningsprojekt i betydligt mindre skala, nämligen Projekt Runeberg, som är ett ideellt initiativ som drivs av studenternas datorförening Lysator vid Linköpings universitet. Projektet syftar till att göra klassisk nordisk litteratur fritt tillgänglig via Internet. Namnet på projektet anspelar på Finlands nationalskald Johan Ludvig Runeberg. Ett av de första verk som skannades var nämligen Runebergs diktverk Fänrik Ståls sägner.⁹ Samtliga boktitlar som skannas inom ramen för projektet är upphovsrättsligt fria.

I sammanhanget kan även nämnas att KB, Sveriges författarförbund (SFF) och Förläggareföreningen 2009 enades om att inleda ett digitaliseringsprojekt, benämnt Sveriges digitala bibliotek. Inledningsvis ska lyrik, prosa och tidningsartiklar från Sveriges litterära 1940-tal digitaliseras. Materialet ska kunna läsas på webben. SFF och Förläggareföreningen samarbetar med rättighetshavarna och producenterna för att lösa frågor om upphovsrätt. Materialet ska tillhandahållas fritt för läsarna på webben.

Riksarkivets samordningssekreteriat för digitalt bevarande

Slutligen bör nämnas – även om det inte har direkt anknytning till här aktuella motionsyrkanden – att digitaliseringen på kulturområdet i hög grad handlar om digitalt bevarande av kulturarvet och att Riksarkivet i början av 2011 fått i uppdrag att inrätta och driva ett samordningssekreteriat för digitalt bevarande. Sekretariatet ska arbeta med en lång rad kulturarvsmyndigheter och kulturarvsinstitutioner. Samordningssekreteriatets uppgifter beskrivs i följande avsnitt om digital tillgång till kulturarvet.

Utskottets ställningstagande

De frågor som motionärerna tar upp äger hög aktualitet. Den tekniska utvecklingen påverkar i hög grad inte bara biblioteken utan hela kulturområdet som står inför stora möjligheter, men också många och stora utmaningar av ett nytt slag. En av dessa utmaningar handlar om tillgänglighet och inbegriper den i motionerna omnämnda digitala klyftan mellan olika medborgare. En annan utgörs av upphovsmännens möjligheter att nå sin publik och att få den ersättning som rätteligen tillkommer dem när deras verk tillgängliggörs.

⁹ Uppgiften är hämtad från Wikipedia.

Utskottet konstaterar att frågan om folkbibliotekens nättjänster är komplex. Det är på nuvarande stadium oklart vilken inriktning folkbibliotekens digitala tjänster kommer att få, hur webben, applikationer, läsplattor etc. ska hanteras och hur det digitala innehållet i medierna ska förmedlas. Det ligger nära till hands att man vill jämföra bibliotekens förmedling av digitala böcker och andra digitala medier med utlåning av pappersböcker och andra fysiska medier. Men jämförelsen haltar. Biblioteken äger inte innehållet i de förmedlade bok-, musik-, film- eller datorspelstitlarna. De skulle emellertid i princip kunna förmedla hur många digitala kopior som helst av en titel, och låntagarna skulle – då det gäller litteratur – kunna få tillgång till dem utan kostnad i enlighet med den bestämmelse i bibliotekslagen som anger att allmänheten får låna litteratur avgiftsfritt på folkbiblioteken. Om efterfrågan av e-böcker skulle öka okontrollerat kan biblioteken av kostnadsskäl bli tvungna att bromsa sin förmedling. Förlagen har å sin sida ett kommersiellt intresse och ser en risk för att deras intäkter kan minska om bibliotekens e-boksförmedling ökar. Förlagen kan när som helst besluta att inte förmedla en viss titel till biblioteken, något som väcker oro hos biblioteken.

Enligt utskottets mening är det från kulturpolitisk utgångspunkt av stor principiell betydelse hur folkbibliotekens nättjänster kommer att utvecklas och om bibliotekens roll därmed kan komma att förändras. Denna fråga torde vara av intresse för folkbibliotek i landets samtliga kommuner, liksom för förlag, distributörer och upphovsmannaorganisationer. Med hänvisning till principen om den kommunala självstyrelsen vill utskottet framhålla att det i första hand är en uppgift för kommunerna och bibliotekens intresseorganisation Svensk biblioteksförning att driva utvecklings- och framtidsfrågor som rör biblioteken. Det gäller även folkbibliotekens nättjänster och de konsekvenser som dessa för med sig för bibliotekens roll som mötesplatser, bibliotekariernas förändrade arbetsuppgifter osv. I sammanhanget vill utskottet påminna om Kungl. bibliotekets nya uppdrag som samordnare av biblioteksväsendet i Sverige. Detta uppdrag innebär bl.a. att KB ska driva på utvecklingen inom den del av biblioteksväsendet som har kommunal eller regional huvudman.

I här aktuella motioner föreslås även en folkbildningssatsning för att minska den digitala kunskapsklyftan i befolkningen. Folkbildningsrådet som fördelar stöd till studieförbund och folkhögskolor har gjort en samlad bedömning av folkbildningen och den digitala klyftan. Enligt rådet är det en naturlig del av folkbildningsuppdraget att arbeta för att överbygga den klyfta som finns mellan dem som har tillgång till och kan använda ny teknik och övriga som inte har dessa möjligheter. Av Folkbildningsrådets årsredovisning för 2010 framgår att studieförbunden under 2010 rapporterade totalt 47 580 deltagare inom verksamhet som innebar datoranvändning och/eller syftade till att utveckla deltagarnas förmåga att nyttja den digitala tekniken. Vidare framgår att användning av datorer integreras i folkhögskolornas undervisning och lärande. Utskottet kan därmed konsta-

tera att en sådan folkbildningssatsning som efterfrågas i motionerna redan pågår. Det kan tilläggas att även folkbiblioteken arbetar aktivt för att överbrygga den digitala klyftan.

Slutligen – med anledning av förslaget i motion Kr285 (S) om att en digitaliseringskommission ska tillsättas – vill utskottet peka på det nyligen inrättade Digitaliseringsrådet som ska bistå regeringen i digitaliseringsfrågor och i arbetet med att utarbeta en digital agenda för Sverige. De frågor som här tagits upp motionsvägen har en så pass stor betydelse för samhället att de bör kunna aktualiseras även inom ramen för det arbetet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr285 (S), yrkandena 10 och 14, Kr292 (S), Kr331 (V) yrkande 3, Kr333 (V) yrkande 2 och Kr338 (MP) yrkande 3.

Digital tillgång till kulturarvet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om digital tillgång till kulturarvet. En rad åtgärder har vidtagits för att göra kulturarvet digitalt tillgängligt. Exempelvis arbetar Kulturdepartementet för närvarande med en nationell digitaliseringsstrategi på kulturområdet. Ett samordningssekretariat för digitaliseringsfrågor vid kulturinstitutionerna har nyligen inrättats vid Riksarkivet. K-samsök och museernas digitaliseringsarbete gör det möjligt för befolkningen att ta del av de stora samlingar som finns på våra kulturinstitutioner.

Jämför reservation 7 (S, MP, V).

Motionerna

I *motion Kr331* av Bengt Berg m.fl. (V) föreslår motionärerna att det ska ställas ökade krav på de kulturinstitutioner som får del av statliga medel att de ska tillgängliggöra sina verk, samlingar och föreställningar digitalt (yrkande 2). Liknande formuleringar finns i *motion Kr338* av Tina Ehn m.fl. (MP), dock utan att något yrkande framförs.

I *motion Kr268* av Eliza Roszkowska Öberg (M) föreslår motionären att en översyn ska göras av hur IT kan främja kulturen. Översynen bör inriktas på hur digitaliseringen av det svenska kulturarvet kan utvecklas och på hur kulturspridning via ny teknik och nya tjänster kan främjas och därmed bidra till uppkomsten av nya företag i Sverige.

Bakgrund

I propositionen *Tid för kultur* (prop. 2009/10:3) betonade regeringen behovet av att finna gemensamma lösningar för att driva arbetet med digitalisering, digitalt bevarande samt digital förmedling vidare. I enlighet med de

rådsslutsatser som antogs 2006 av europeiska kulturministrar aviserade regeringen i samma proposition att en nationell strategi för digitalisering skulle utformas och att ett stort antal kulturinstitutioner skulle involveras i det arbetet. Arbetet med en sådan *nationell strategi* pågår för närvarande inom Kulturdepartementet och utgör en del av det större övergripande arbetet med en digital agenda för Sverige, som omnämns i det föregående.

Regeringen har nyligen beslutat att inrätta ett *samordningssekretariat* för digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling på kulturarvsområdet med placering inom Riksarkivet. Sekretariatet, som ska ägna sig åt kompetensuppbbyggnad och kunskapsinhämtning inom området, ska under perioden 2011–2015 vara en resurs för flera myndigheter, institutioner och medieföretag inom kulturarvsområdet.

Här bör även nämnas några andra större digitaliseringsprojekt på kulturarvsområdet.

Under 2009 lanserade Riksantikvarieämbetet en första version av K-samsök, som kan beskrivas som en infrastruktur för digital kulturarvsinformation.¹⁰ K-samsök fungerar som en kopplingsdosa mellan kulturarvsinstitutionernas databaser och de institutioner, företag, enskilda och föreningar som vill använda informationen i egna tillämpningar (t.ex. på webbplatser eller i mobila lösningar).

På museiområdet pågår digitalisering av samlingarna sedan lång tid. Även om mycket kvarstår att göra finns det i dag information och avbildningar av många av de mest efterfrågade objekten.¹¹ Regeringen gav 2010 samtliga centrala museer i uppdrag att i en gemensam rapport redovisa hur de avser att förstärka samarbetet inom museisektorn. Centralmuseernas samarbetsråd som är ett nätverk för de centrala museernas högsta chefer redovisade nyligen sitt uppdrag i en rapport till regeringen. Av den framgår att de avser att förstärka samarbetet bl.a. då det gäller digitalisering av museisamlingarna (digital förmedling och digitalt bevarande) samt e-förvaltning. Centralmuseerna har en vision som innebär att föremålssamlingarna 2025–2030 ska vara fullt ut digitalt tillgängliga.

Av intresse i detta sammanhang är också den satsning som gjorts på europeisk nivå genom inrättandet av Europeana som är en databas för digitaliserat kulturellt material från hela Europa. I denna databas finns nu över 15 miljoner föremål från en rad institutioner. Det rör sig om böcker, tidningar, fotografier, film, audiovisuella verk, arkivhandlingar, museiföremål m.m.

¹⁰ K-samsök drivs av Riksantikvarieämbetet i samarbete med bl.a. Riksarkivet, Kungl. biblioteket, Västärket, Statens historiska museer och några informationssystem för museer som t.ex. Carlotta och Primus.

¹¹ Uppgiften har hämtats från Centralmuseernas samarbetsråds rapport till regeringen Förstärkt samarbete inom museisektorn s. 5, 6 och 23 (2010).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågor som gäller att bevara och tillgängliggöra kulturarvet är centrala i den förda kulturpolitiken. Ett av medlen för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen går ut på att främja ett levande kulturarv så att det bevaras, används och utvecklas. Regeringen har – som redovisats i det föregående – vidtagit en rad åtgärder för att göra kulturarvet digitalt tillgängligt, vilket föreslås i här aktuella motioner. Som exempel kan nämnas arbetet med den nationella digitaliseringsstrategin på kulturområdet och samordningssekretariatet vid Riksarkivet. Vidare gör K-samsök och museernas digitaliseringsarbete att det blir möjligt för befolkningen att ta del av de stora samlingar som finns på våra kulturinstitutioner.

Motionärerna bakom motion Kr331 (V) anser även att *föreställningar* ska göras digitalt tillgängliga. I den mån de därmed avser teater- och operaföreställningar kan nämnas att digitaliseringen av produktionstekniken väsentligt har underlättat för Sveriges Television AB (SVT) att i samarbete med teatrar på plats (on location) ute i landet spela in föreställningar för tv-publiken. På digitaliserade biografer, ofta Folkets Hus och Parkers digitala hus, kan publiken se föreställningar inte bara från Metropolitan Opera i New York utan även från Kungl. Operan och Kungl. Dramatiska Teatern i Stockholm.

I den mån motionärerna i motion Kr331 (V) avser filmföreställningar kan följande nämnas. På filmområdet minskar tillgången till analoga filmkopior, varför en satsning på att digitalisera biograferna framför allt på mindre orter har bedömts vara angelägen. Den tekniska utvecklingen på området går snabbt, vilket gör att biografer på främst mindre orter riskerar att slås ut. Regeringen har därför i vårandringspropositionen (prop. 2010/11: 99) föreslagit att en tidigare aviserad satsning på att digitalisera biografer görs redan för innevarande budgetår. Förslaget innebär att anslaget 10:1 Filmstöd ska tillföras 15 miljoner kronor för 2011. Avsikten är att satsningen ska fortsätta under ytterligare tre år och sammanlagt uppgå till 60 miljoner kronor.

Yrkandet i motion Kr268 (M) syftar till en översyn av digitaliseringen av kulturarvet och till att översynen i förlängningen ska kunna leda till uppkomsten av nya företag i Sverige. Det finns därför skäl att här erinra om att regeringen sett ett behov av att utveckla entreprenörskap och företagande inom kulturella och kreativa näringar liksom samverkan mellan kultur och näringsliv. En nationell handlingsplan för kulturella och kreativa näringar har utarbetats för att förbättra förutsättningarna för kulturskapat och entreprenörer inom dessa näringar.

Sammantaget finner utskottet att här aktuella motioner i allt väsentligt är tillgodosedda. Motionerna Kr268 (M) och Kr331 (V) yrkande 2 avstyrks.

Kulturtidskrifter – ny definition

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att definitionen på begreppet kulturtidskrift ska ändras och återfå sin tidigare lydelse. Det är en uppgift för Statens kulturråd att som bidragsgivande myndighet tolka vad den nya definitionen innebär. Någon märkbar skillnad har inte kunnat påvisas då det gäller utfallet av de kulturtidskrifter som fått stöd.

Jämför reservation 8 (S, MP, V).

Motionen

I *motion Kr337* föreslår Tina Ehn m.fl. (MP) att den nya och snävare definitionen av begreppet kulturtidskrift ska ändras och återfå den tidigare bredare formuleringen. Enligt motionärerna är förändringen olycklig och kan knappast få till effekt att kulturdebatten blir bredare. En troligare utveckling är att floran av kulturtidskrifter smalnar av.

Bakgrund

I den numera upphävda förordningen (1993:567) om statligt stöd till kulturtidskrifter avses med begreppet kulturtidskrift

en tidskrift som med sitt huvudsakliga innehåll vänder sig till en allmän publik med samhällsinformation eller med ekonomisk, social eller kulturell debatt eller som huvudsakligen ger utrymme för analys och presentation inom de skilda konstarnas områden.

I propositionen *Tid för kultur* (prop. 2009/10:3) aviserade regeringen att den skulle överväga om den mycket breda definitionen av begreppet kulturtidskrift som då gällde borde förtydligas. Regeringen framhöll att stödet i första hand borde gå till att främja utgivning av tidskrifter vars huvudsakliga inriktning är kulturell debatt samt analys och presentation inom de skilda konstarnas områden.

I en departementspromemoria från december 2009 föreslogs en ny definition av begreppet kulturtidskrifter. Ändringsförslaget gick ut på att fokus vid bidragsgivningen snarare borde ligga på tidskrifter som huvudsakligen innehåller kulturdebatt än på sådana som innehåller t.ex. ekonomisk eller social debatt. Enligt promemorian skulle emellertid inte den föreslagna definitionen utesluta att stöd kan lämnas till kulturtidskrifter som även ger utrymme för samhällsdebatt. Samhällsinformation till allmänheten borde däremot vara ett ansvar för respektive myndighet eller organisation (Ku2009/2215/KV).

Regeringen har därefter beslutat om en ny generell förordning (2010:1058) om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser. I den nya förordningen, som trädde i kraft den 15 augusti 2010 definieras begreppet kulturtidskrift som,

en tidskrift som med sitt huvudsakliga innehåll vänder sig till en allmän publik med kulturdebatt i vid mening eller som huvudsakligen ger utrymme för analys och presentation inom kultur och konstarter.

Andra förändringar i den nya förordningen är bl.a. att det tidigare förlusttäckningskravet för kulturtidskrifter har försvunnit och att stödet blivit teknikneutralt och även gäller för nätbaserade tidskrifter. Det förändrade regelverket implementerades under andra halvan av 2010 i Kulturrådets bidragsgivning på området.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att syftet med det statliga stödet till kulturtidskrifter är dels att främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen av kulturtidskrifter, dels att främja spridning och läsning av dem. Som redovisats i det föregående framgår det av den promemoria som ligger till grund för de nya föreskrifterna att den nya definitionen inte utesluter att stöd kan lämnas till kulturtidskrifter som även ger utrymme för samhällsdebatt.

Det är en uppgift för Statens kulturråd att som bidragsgivande myndighet tolka den nya definitionen av begreppet "kulturtidskrift" som numera gäller. Inom Kulturrådet bereder en referensgrupp ärenden som gäller tidskrifternas bidragsansökningar. Referensgruppen bedömer dels kvaliteten i den enskilda tidskriften, dels den enskilda tidskriftens kvalitet i förhållande till övriga bidragssökande tidskrifter. Referensgruppen gör även en samlad bedömning av att de tidskrifter som beviljas bidrag tillsammans representerar ett mångsidigt utbud av åsikter och behandlade ämnen. Vidare bedöms den enskilda tidskriftens kvalitet, relevans, aktualitet och betydelse för den offentliga debatten.

Utskottet har inhämtat att referensgruppen kommit fram till att den nya definitionen medger att gruppen kan arbeta efter den grundläggande principen att kultur- och samhällsdebatt inte låter sig skiljas åt utan snarare kan betraktas som varandras förutsättningar. Med hänvisning till denna ståndpunkt har inte någon märkbar skillnad kunnat påvisas då det gäller utfallet av de kulturtidskrifter som fått stöd. Man kan däremot konstatera att övriga förordningsändringar som nämnts i det föregående har större effekt i detta avseende. Det gäller borttagandet av förlusttäckningskravet och införandet av bestämmelsen om att stödet ska vara teknikneutralt.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr337 (MP).

Punktskriftens ställning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att punktskriften ska få officiell status som läs- och skriftspråk. Staten har tagit ett ansvar för punktskriftens utveckling genom att inrätta punktskriftsnämnden inom Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Nämnden har till uppgift att främja och utveckla punktskriften som skriftspråk för synskadade. Regeringen föreskriver regler för nämndens verksamhet samt utser dess ordförande, övriga ledamöter och ersättare.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionerna

I *motion Kr274* av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda S) föreslås att regeringen ska undersöka möjligheten att ge punktskriften officiell status som läs- och skriftspråk för medborgare med synhandikapp.

Ett snarlikt förslag framförs i *motion Kr265* av Thomas Strand (S).

Bakgrund

Inför tillkomsten av språklagen (2009:600) föreslog flera handikappförbund att även punktskriften skulle regleras. Regeringen hade visserligen förståelse för detta önskemål men ansåg att punktskriften inte kunde sägas vara ett eget språk och därför inte omfattades av syftet med språklagen (prop. 2008/09:153 s. 43).

Med anledning av propositionen väcktes en motion med förslag om att regeringen skulle återkomma till riksdagen med förslag till reglering av punktskriften. Utskottet instämde i regeringens uppfattning att punktskrift inte kan sägas vara ett eget språk och alltså inte borde omfattas av språklagen. Motionen avstyrktes således (bet. 2008/09:KrU9 s. 11, rskr. 2008/09:271).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser nu liksom tidigare att punktskriften har central betydelse framför allt för dem som är blinda sedan barndomen, men även för andra gravt synskadade som inte har tillgång till vanlig skrift. Staten har också tagit ett ansvar för punktskriftens utveckling genom det särskilda organ, punktskriftsnämnden, som inrättats vid Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB). Regeringen har utfärdat föreskrifter för nämnden i förordningen (2010:769) med instruktion för TPB. Enligt dessa har nämnden till uppgift att främja och utveckla punktskriften som skriftspråk för synskadade. Vidare ska nämnden särskilt utarbeta riktlinjer för den svenska punktskrif-

ten och medverka till internationellt samarbete inom området. På begäran av TPB ska nämnden ge råd och upplysningar till myndigheten i frågor som rör punktskrift och taktil läsning.

Redan det förhållandet att regeringen i en förordning föreskriver regler visar att man från statens sida fäster stor vikt vid punktskriften och dess utveckling. Genom att regeringen utser ordförande, övriga ledamöter och ersättare i punktskriftnämnden får punktskriftens ställning ytterligare tyngd.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionerna Kr265 (S) och Kr274 och bör avslås av riksdagen.

Kurdiska Biblioteket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att Kurdiska Biblioteket i Stockholm ska ges ett särskilt statligt stöd som garanterar dess fortlevnad. Bibliotekets verksamhet är av såväl nationellt som internationellt intresse. Det är en uppgift för regeringen att inom ramen för budgetarbetet bedöma om ett särskilt stöd bör anvisas för Kurdiska Biblioteket.

Jämför särskilt yttrande (V).

Motionen

I *motion Kr217* föreslår Fredrik Malm (FP) att Kurdiska Biblioteket i Stockholm ska ges ett särskilt statligt stöd som garanterar dess fortlevnad och utveckling på längre sikt.

Bakgrund

Kurdiska Biblioteket i Stockholm tillkom med stöd från Stiftelsen framtidens kultur och invigdes 1997. Sedan 1999 drivs verksamheten som är religiöst och politiskt obunden av en stiftelse. Biblioteket, vars målsättning är att bevara det kurdiska kulturarvet, samlar in, bevarar, tillgängliggör och sprider information, fakta och litteratur av och om kurder. Biblioteket är öppet för allmänheten.

Utskottets ställningstagande

Kurdiska Biblioteket har ett viktigt symbolvärde för de kurder som lever i exil i Sverige. För kurder som ofta har förbjudits att tala sitt eget språk och utöva sin egen kultur har biblioteket blivit en särskilt viktig mötesplats. Det har under en lång följd av år fått stöd från Statens kulturråd som bedömt att bibliotekets verksamhet är av såväl nationellt som interna-

tionellt intresse och att dess arbete är av värde för att bevara och värna det kurdiska språket och kulturen. För 2011 har biblioteket tilldelats 475 000 kronor.

Utskottet påminner om att det är en uppgift för regeringen att inom ramen för det årliga budgetarbetet väga olika angelägna bidragsändamål mot varandra. Utskottet är således inte berett att föreslå riksdagen att vidta någon särskild åtgärd med anledning av motionen. Motion Kr217 (FP) avstyrks därmed.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Läsfrämjande insatser, punkt 1 (S, MP, V)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 2,

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 7 och

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 8 och

avslår motionerna

2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 3,

2010/11:Kr260 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S),

2010/11:Kr266 av Katarina Köhler (S) och

2010/11:Kr281 av Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda FP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi konstaterar att det råder stora skillnader i läsvana mellan olika grupper av befolkningen – framför allt mellan arbetare och akademiker samt mellan låg- och medelinkomsttagare. Skillnaderna kan även bero på ålder, bostadsort och etnisk bakgrund. Därför föreslår vi att de insatser som Statens kulturråd svarar för ska stärkas och att riktade satsningar ska göras på läsovana grupper. Exempel på sådana satsningar är Läs för mig, pappa, vägkrogsbibliotek, arbetsplatsbibliotek och en ny serie till skolan med böcker för de yngre barnen. Vidare bör produktionen av talböcker, taktila bilderböcker och böcker på de nationella minoritetsspråken stimuleras. Vi vill även ge En bok för alla ett förnyat och breddat uppdrag.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr237 (MP) yrkande 2, Kr331 (V) yrkande 7 och Kr338 (MP) yrkande 8 samt avslå motionerna Kr237 (MP) yrkande 3, Kr260 (S), Kr266 (S) och Kr281 (FP) yrkandena 1 och 2.

2. Läsfrämjande insatser, punkt 1 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Kr281 av Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda FP) yrkande 2 och

avslår motionerna

2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3,

2010/11:Kr260 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S),

2010/11:Kr266 av Katarina Köhler (S),

2010/11:Kr281 av Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda FP) yrkande 1,

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 7 och

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Jag anser att det hör till allmänbildningen att läsa författare vilkas verk har haft stor betydelse för Sveriges och andra nationers utveckling. För att öka bildningen i vårt land borde en litteraturkanon kunna fungera som en värdefull vägledning i läsningen.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr281 (FP) yrkande 2 samt avslå motionerna Kr237 (MP) yrkandena 2 och 3, Kr260 (S), Kr266 (S), Kr281 (FP) yrkande 1, Kr331 (V) yrkande 7 och Kr338 (MP) yrkande 8.

3. Tillgång till bibliotek, punkt 2 (MP)

av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna 2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD) yrkande 28 och 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

I likhet med vad som anförs i motion Kr237 (MP) anser jag att läsandet är den enskilt viktigaste strategiska kunskapen i ett civiliserat samhälle och att biblioteken därför är strategiskt viktiga institutioner för samhället som helhet. Tillgången till och kvaliteten på biblioteken är emellertid ojämna. Befolkningen ökar, men antalet bibliotek minskar. Många elever har läs- och skrivsvårigheter samtidigt som nästan en halv miljon elever saknar ett bemannat skolbibliotek. Ansvar för biblioteken är splittrat på många händer och ingen har den överblick över situationen som skulle behövas.

Enligt min mening ska landets bibliotek vara levande institutioner där alla medborgare vid olika tidpunkter i livet ska kunna få tillgång till kunskap och information. Biblioteken ska aktivt erbjuda sina tjänster och ha en uppsökande verksamhet.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr237 (MP) yrkande 1 samt avslå motionerna C311 (KD) yrkande 28 och Kr332 (V) yrkande 4.

4. Tillgång till bibliotek, punkt 2 (V)

av Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 1 och 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motion 2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD) yrkande 28.

Ställningstagande

Liksom motionärerna bakom motion Kr332 (V) vill jag att tillgången till bibliotek med avgiftsfria boklån och övrig biblioteksservice ska säkras för alla medborgare i samhället. Jag vill också att bibliotekslagen ska garantera att människor avgiftsfritt ska kunna tillägna sig olika medier på lika

villkor. Jag föreslår att en nationell biblioteksplan ska införas för att garantera att alla medborgare får tillgång till bibliotek med innehåll som är relevant för samtiden.

Vidare kan jag i likhet med motionärerna bakom motion Kr237 (MP) konstatera att tillgången till och kvaliteten på biblioteken är ojämn. Befolkningen ökar, men antalet bibliotek minskar. Många elever har läs- och skrivsvårigheter samtidigt som nästan en halv miljon elever saknar ett bemannat skolbibliotek. Ansvaret för biblioteken är splittrat på många händer och ingen har den överblick över situationen som skulle behövas. Jag vill därför understryka att landets bibliotek ska vara levande institutioner där alla medborgare vid olika tidpunkter i livet ska kunna få tillgång till kunskap och information. Biblioteken ska aktivt erbjuda sina tjänster och ha en uppsökande verksamhet.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr237 (MP) yrkande 1 och Kr332 (V) yrkande 4 samt avslå motion C311 (KD) yrkande 28.

5. Nationellt lånekortssystem, punkt 3 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr284 av Annika Eclund och Yvonne Andersson (båda KD).

Ställningstagande

I likhet med motionärerna bakom motion Kr284 (KD) anser jag att ett enda lånekort borde räcka för att medborgarna i Sverige ska få ta del av utbudet på samtliga kommunala folkbibliotek i landet. Möjligheten att skapa ett sådant nationellt lånekortssystem för biblioteken bör därför utredas.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr284 (KD).

6. Digitala bibliotek och satsning på digital folkbildning, punkt 4 (S, MP, V)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkandena 10 och 14,

2010/11:Kr292 av Monica Green (S),

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 3,

2010/11:Kr333 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2 och

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi bejakar den teknikrevolution som vi nu står inför på film-, musik- och bokområdet. För att digitala bibliotek ska kunna inrättas är det angeläget att regeringen dels skyndsamt undersöker problem och möjligheter som är förknippade med att biblioteken i ökad utsträckning lånar ut e-böcker och filer till ljudböcker, musik, filmer och datorspel, dels löpande följer utvecklingen på området. I detta arbete bör regeringen också beakta andra utvecklingsmöjligheter för biblioteken som t.ex. bibliotekets funktion som mötesplats, bibliotekariens roll och användarnas inflytande.

Vidare anser vi att det är angeläget att överbrygga de kunskapsklyftor som finns inom befolkningen då det gäller digitalt kunnande och förmågan att ta till sig kultur och information via nätet och mobilt. Av den anledningen föreslår vi att en digital folkbildningssatsning genomförs.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr285 (S) yrkandena 10 och 14, Kr292 (S), Kr331 (V) yrkande 3, Kr333 (V) yrkande 2 och Kr338 (MP) yrkande 3.

7. Digital tillgång till kulturarvet, punkt 5 (S, MP, V)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 2 och

avslår motion

2010/11:Kr268 av Eliza Roszkowska Öberg (M).

Ställningstagande

Vi anser att det bör ställas ökade krav på statligt stödda kulturinstitutioner att de ska göra sina verk, samlingar och föreställningar digitalt tillgängliga.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr331 (V) yrkande 2 och avslå motion Kr268 (M).

8. Kulturtidskrifter – ny definition, punkt 6 (S, MP, V)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Kr337 av Tina Ehn m.fl. (MP).

Ställningstagande

Vi anser att den nya definitionen av begreppet ”kulturtidskrift” är opåkalad och olycklig. Denna ändring har snävat in definitionen, vilket knappast gör att kulturdebatten blir bredare. En troligare utveckling är att vissa kulturtidskrifter mister en del av sin finansiering och att floran av kulturtidskrifter därmed smalnas av. Vi anser därför att den nya definitionen ska upphävas och att den tidigare definitionen på nytt ska gälla.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr337 (MP).

9. Punktskriftens ställning, punkt 7 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Kr265 av Thomas Strand (S) och 2010/11:Kr274 av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda S).

Ställningstagande

Jag konstaterar att det allmänna genom språklagen (2009:600) har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket. Jag anser att synskadade bör ha samma rätt till kommunikation och information som döva. Mot den bakgrunden föreslår jag att regeringen undersöker möjligheten att erkänna punktskriftens officiella status som läs- och skriftspråk.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr265 (S) och Kr274 (S).

Särskilt yttrande

Kurdiska Biblioteket, punkt 8 (V)

Bengt Berg (V) anför:

Jag vill påminna om att kurdernas situation har engagerat många vänsterpartister under en lång följd av år, då vi stöttat dem i deras kamp för mänskliga rättigheter. Vi är stolta över att det inom Sveriges gränser finns något så unikt som ett kurdiskt bibliotek som i hög grad bidrar till att hålla det kurdiska språket levande.

Jag har valt att inte tillstyrka motion Kr217 (FP), eftersom jag utgår från att Statens kulturråd inser bibliotekets unika betydelse och även fortsättningsvis ger det förutsättningar att leva och verka.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkra tillgången på bokbussar och bokbilar samt möjligheten till fjärrlån.

2010/11:Kr217 av Fredrik Malm (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa långsiktiga förutsättningar för Kurdiska Biblioteket i Sverige att leva och verka.

2010/11:Kr237 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad tillgänglighet och tillgång till bibliotek för alla medborgare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka de läsfrämjande insatserna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om länsbiblioteken som litterära centrum.

2010/11:Kr260 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läsfrämjande åtgärder.

2010/11:Kr265 av Thomas Strand (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att punktskrift erkänns som läs- och skriftspråk för personer med grav synnedsättning.

2010/11:Kr266 av Katarina Köhler (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra stödet till "En bok för alla".

2010/11:Kr268 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av hur IT kan främja kulturen.

2010/11:Kr274 av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om synskadades möjligheter och att undersöka möjligheten att ge punktskriften officiell status som läs- och skriftspråk för medborgare med synhandikapp.

2010/11:Kr281 av Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för läsning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en litteraturkanon.

2010/11:Kr284 av Annika Eclund och Yvonne Andersson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att skapa ett nationellt lånekortssystem på biblioteken.

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en digital folkbildningssatsning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en digitaliseringskommission.

2010/11:Kr292 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskapslyft i IT-samhället.

2010/11:Kr331 av Bengt Berg m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de kulturinstitutioner som får del av statliga medel genom en syneförrättning bör få ökade krav på sig att tillgängliggöra sina verk, samlingar och föreställningar digitalt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda frågan om inrättande av digitala bibliotek i Sverige.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läsförbättrings satsningar riktade till läsovana grupper.

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas en nationell biblioteksplan.

2010/11:Kr333 av Bengt Berg m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med syfte att inrätta digitala bibliotek.

2010/11:Kr337 av Tina Ehn m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att definitionen av kulturtidskrifter ändras till den tidigare formuleringen.

2010/11:Kr338 av Tina Ehn m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja utvecklingen av digitala bibliotek.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktade insatser till läsovana grupper.